

Notat

Til: Fakultetene, VM, Avdelingene i FA, prorektorer, viserektorer, Studenttinget, Akademikerne, Unio, YS og LO.

Kopi til:

Fra: Finansieringsutvalget

Høring om ny finansieringsmodell ved NTNU

Rektor oppnevnte våren 2022 et finansieringsutvalg med [mandat](#) til å foreslå en «totalfinansieringsmodell som sikrer god og helhetlig ressursbruk og virksomhetsstyring, og som bygger opp under NTNUs langsiktige strategi». I mandatet inngår også å evaluere og å foreslå endringer i NTNUs rammefordelingsmodell (RFM)¹. Utvalget har blant annet gjennomført en [evaluering av dagens rammefordelingsmodell](#) med påfølgende høring i organisasjonen².

Basert på disse høringssvarene og utvalgets mandat har Finansieringsutvalget arbeidet videre med sentrale problemstillinger i forhold til ny rammefordelingsmodell. **Høringsfristen er 3. april 2024** og høringssinnspill besvares ved å benytte ephortesak 22/13025.

Med bakgrunn i de høringssvarene som kommer inn vil Finansieringsutvalget utarbeide en ny rammefordelingsmodell som en anbefaling til rektor. Ny rammefordelingsmodell skal vedtas av universitetsstyret. Det er rektor som fremmer endelig tilrådning om ny rammefordelingsmodell til styret. Det planlegges at styret får ny rammefordelingsmodell til drøfting i mai-møtet og som beslutningssak i juni-møtet. Det planlegges at ny rammefordelingsmodell iverksettes med budsjettvirkning fra og med 2025.

På vegne av Finansieringsutvalget,

Bjørn Haugstad
Direktør for organisasjon og infrastruktur

¹ Rammefordelingsmodellen fordeler ca. 70 % av NTNUs samlede inntekter.

² Se ephortesak 22/13025.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@ntnu.no www.ntnu.no	Høgskoleringen 1 Hovedbygningen	+47 73595000	Annette Ysland Ludvigsen

HØRING OM NY FINANSIERINGSMODELL VED NTNU

Denne høringen inkluderer sentrale problemstillinger knyttet til ny **rammefordelingsmodell (RFM)**. Samtidig løfter høringen noen utfordringer knyttet til NTNUs totale økonomiske utfordringsbilde.

RFM fordeler all rammebevilgning fra Kunnskapsdepartementet (KD), som utgjør en stor og viktig del av NTNUs samlede finansiering, men dekker ikke det totale bildet. For å utvikle en helhetlig og god totalfinansieringsmodell må også andre finansieringskilder og andre mekanismer knyttet til økonomistyringen inkluderes, i tillegg til RFM. Dette innebærer at RFM og andre økonomiske virkemidler vurderes samlet og helhetlig i en **totalfinansieringsmodell (TFM)**. I denne høringen vil kun det økonomiske utfordringsbildet, som TFM må håndtere, bli beskrevet, men uten at det lanseres mulige tiltak som kan løse disse utfordringene. Finansieringsutvalget vil arbeide videre med å utrede den framtidige innretningen av TFM og forslag til tiltak vil bli lagt fram senere.

I Meld. St. 14 (2022 – 2023) *Utsyn over kompetansebehovet i Norge* presenterte regjeringen den nye finansieringsmodellen for universitets- og høgskolesektoren på overordnet nivå. I forslaget til statsbudsjett for 2024 (prop. 1 S 2023 – 2024) ble finansieringssystemet ytterligere detaljert og konkretisert.

Samtidig må fremtidsutsiktene for sektoren og for NTNU hensyntas i vurderingen av ny RFM, men også TFM. KD har varslet at sektoren må forvente at fremtidige budsjetter blir strammere (for eksempel Meld. St. 14 2022 – 2023 og Prop. 1 S 2023 – 2024), og institusjonene må være forberedt på å gjøre «tøffere prioriteringer». KD understreker at finansieringssystemet kun er en mekanisme for bevilgningsfordeling mellom institusjonene i sektoren, og at institusjonene står fritt til intern viderefordeling³. Rammebevilgningen fra KD gis som **én** samlet bevilgning, og det er institusjonenes ansvar å sørge for intern viderefordeling og prioritering på en måte som best mulig oppfyller samfunnsoppdraget. Dette inkluderer for eksempel et ansvar for dimensjonering av egen studieportefølje⁴, for å sikre at den er i tråd med søkerfall og arbeidsmarkedsbehov. Samtidig gir KD styringssignaler som innebærer tydelige prioriteringer på institusjonenes vegne. Regjeringen har tydelig tilkjennegitt at helsefag, IT og studietilbud som er viktige for det grønne skiftet skal prioriteres. KD har videre varslet at dersom institusjonene ikke selv dimensjonerer kapasiteten og sammensetningen av studietilbudet i tråd med forventningene, vil KD omfordele studieplasser på tvers av institusjoner.

Noen sentrale problemstillinger som Finansieringsutvalget har diskutert er blant annet:

³ Dog gir KD gjennom tildelingsbrevet føringer som gir klare bindinger for NTNUs interne disponeringer, jfr. styresak om tildelingsbrevet for 2024.

⁴ Det vises videre til Dimensjoneringsutvalgets arbeid. Finansieringsutvalgets mandat er å anbefale hvilke finansielle konsekvenser en eventuell omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet skal medføre. Finansieringsutvalgets mandat gjelder altså finansielle konsekvenser *etter* at vedtaket om omfordeling av studieplasser er foretatt.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim Norway	postmottak@ntnu.no www.ntnu.no	Høgskoleringen 1 Hovedbygningen	+47 73595000	Annette Ysland Ludvigsen

- Bør rammefordelingsmodellen dempe og utjevne effektene av aktivitetsendringer internt mellom budsjettenheter? Hvor «solidarisk» skal rammefordelingsmodellen være?
- Hvordan bør finansieringsmodellene utformes for å sikre at det ikke oppstår økonomiske disincentiver for NTNUs forskningsaktivitet?
- Ved studieplasstildelinger, bør rammefordelingsmodellen benytte en generell sats eller differensierte satser som skiller mellom fagområder?
- Hvordan bør omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet håndteres økonomisk?

I prosessen med å utarbeide ny finansieringsmodell har utvalget blant annet evaluert dagens finansieringsmodeller ved NTNU. Hovedfunnene og anbefalinger fra denne evalueringsrapporten⁵ er oppsummert i tekstboksen under.

Oppsummering av hovedfunnene i evalueringsrapporten (2022):

- Prinsipper som **rammestyring**, **forutsigbarhet** og **transparens** evalueres som gode, og er prinsipper som bør videreføres.
- Instituttene har behov for **langsiktig** og **forutsigbar** utvikling i rammebevilgningen.
- En finansieringsmodell bør **gjenspeile hovedelementene** i den nasjonale finansieringsmodellen. Dette er viktig for å sikre at NTNU har god uttelling på incentivene i den nasjonale finansieringsmodellen over tid.
- En finansieringsmodell bør inneholde en mekanisme som muliggjør **omdisponering av studieplasser** mellom fakultet.
- Justeringer i basisbevilgning oppleves som lite forutsigbar med dagens praksis.
- **Nettoinntektene fra BOA-økonomien** har økende betydning for NTNU og fakultetenes totaløkonomi og handlingsrom.
- Jo høyere bidragsfinansiert aktivitet enheten har, desto høyere **avsetninger** har enhetene.
- Dagens finansieringsmodeller inneholder ingen mekanismer for å tilpasse kapasiteten i **Fellesadministrasjonens** tjenesteproduksjon i takt med etterspørselen fra resten av organisasjonen. Økt vitenskapelig kapasitet ved fakultetene i perioden har gitt økte kostnader uten tilhørende finansiering på mellom 50 og 60 millioner kroner for Fellesadministrasjonen.
- Dagens finansieringsmodell har ingen mekanismer for å omdisponere/gjennomføre **gevinstrealisering** av digitaliseringsprosjekter. Dette gjør det krevende for de som bærer **FDVu-kostnaden** å tilføre nok ressurser til å drifte og forvalte løsningene.
- Dagens **internhusleiemodell** er utarbeidet med formål å effektivisere arealbruken. Det er behov for å se på hvordan fellesarealer finansieres, og hvilke incentiver man skal ha for å oppnå mer effektiv bruk av fellesarealer.

⁵ Evalueringen ble foretatt høsten 2022. Rapporten finnes [her](#).

I denne høringen ber vi om at dere tar stilling til og vurderer følgende konkrete spørsmål (se tekstboks under):

Det ønskes at høringssvarene besvarer følgende høringsspørsmål:

- Hvilken av de fire skisserte rammefordelingsmodellene foretrekkes?
 - Bør rammefordelingsmodellen dempe og utjevne effektene av aktivitetsendringer ved å redusere incentivstyrken på studiepoengproduksjonsindikatoren? Er i så fall en redusert incentivstyrke på 65 % et riktig nivå?
 - Bør rammefordelingsmodellen inkludere en medfinansiering for EU-prosjekt med åpen ramme? Vil i så fall medfinansieringsordningen for EU-prosjekter hindre at det oppstår økonomiske disincentiver for forskning? Er en kompensasjon på ca. 20 % et riktig nivå for å sikre en medfinansiering?
- Bør fullføringsindikatoren i den nasjonale finansieringsmodellen videreføres i RFM?
- Ved studieplasstildelinger, bør rammefordelingsmodellen benytte en generell/flat sats for alle fagområder eller bør satsen differensieres mellom fagområder?
- Vil den skisserte metoden for omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet være en god måte for å hensynta både avgivende og mottakende fakultets behov?
- Er det andre momenter dere ønsker å belyse?

Formålet til en finansieringsmodell

Oppdraget til en finansieringsmodell er å fordele ressurser på en måte som sikrer god og helhetlig ressursbruk og virksomhetsstyring, og som bygger opp under NTNUs langsiktige strategi, samtidig som det ikke skapes eller oppstår uønskede bivirkninger. For å oppfylle dette formålet mener utvalget at den viktigste jobben til finansieringsmodellen er å gi **stabilitet og forutsigbarhet for kjernevirksomheten**. Med andre ord bør strategiske prioriteringer og føringer i første rekke skje gjennom god virksomhetsstyring, faglige prioriteringer og god faglig og administrativ ledelse. Det er viktig at en finansieringsmodell ikke tillegges formål og oppgaver som en slik modell ikke kan løse. Utvalget foreslår altså å ikke benytte økonomiske incentiver i en finansieringsmodell for styringsformål. Dette er også i tråd med intensjonene i regjeringens **tillitsreform**.

Rammestyringsprinsippet gjør at fakulteter og andre budsjettenheter selv har ansvar for å prioritere hvordan de best kan realisere sine mål og faglige ambisjoner innenfor sine inntektsrammer, samtidig som god økonomistyring og effektiv drift ivaretas. Hensikten med rammestyring er å ivareta enhetenes muligheter for langsiktig strategisk planlegging og styring av sin virksomhet, noe som blir enda viktigere når finansieringsmodellens formål avgrenses til primært å handle om **fordeling** av rammebevilgningen og andre viktige økonomiske rammebetingelser.

Ved en slik arbeidsfordeling mellom finansieringsmodell på den ene siden og, **virksomhetsstyring** og **ledelse** på den andre siden, blir medvirkning, god ledelse og virksomhetsstyring enda viktigere enn før. Det er føringer og prioriteringer som gjøres gjennom toveis dialog i ledelseslinjen, og i medvirkning med ansatte og studenter, som skal oppfylle NTNUs ambisjoner, mens finansieringsmodellen skal fordele ressurser på en **stabil, forutsigbar** og **hensiktsmessig måte**. Dette innebærer også at instituttene som NTNUs viktigste «førstelinje» og verdiskapende enheter gis både tillit og ansvar for de operasjonelle strategiske og driftsmessige prioriteringene innenfor NTNUs utdannings-, forsknings- og innovasjonsvirksomhet.

Utvalget ønsker å redusere bruken av økonomiske incentiver som styringsmekanisme. I utarbeidelsen av en finansieringsmodell blir det derfor viktigere å identifisere og vurdere eventuelle **disincentiver** som undergraver kvalitet i kjernevirksomheten og NTNUs faglige prioriteringer, enn hvilke incentiver en finansieringsmodell bør inneholde. Rammefordelingsmodellene som Finansieringsutvalget foreslår, varierer mellom å 1) enten videreføre incentivene fra KD eller 2) å dempe disse incentivene.

Finansieringsutvalget har arbeidet ut ifra noen prinsipper som en finansieringsmodell må ivareta:

- Rammestyringsprinsippet.
- Forutsigbarhet, stabilitet og transparens.
- Balanse mellom ledelse og virksomhetsstyring, og finansieringsmodell.
- Motvirke disincentiver for kvalitet i kjernevirksomheten.

Utvalget vil understreke at en finansieringsmodell må balansere hensynet til enkelhet, forutsigbarhet og transparens på den ene siden med hensynet til treffsikkerhet på den andre. Det er store variasjoner mellom instituttene ved NTNU. En finansieringsmodell som tar hensyn til alle forhold det kan oppleves rimelig å ta hensyn til vil bli uhåndterlig kompleks.

NTNUs økonomiske utfordringsbilde

Arbeidet i Finansieringsutvalget har avdekket at NTNU har et økonomisk utfordringsbilde som en rammefordelingsmodell alene ikke kan løse. Eksempler på sentrale utfordringer for NTNU er:

1. NTNU har hatt en høyere ansatt- og studentvekst enn veksten i bevilgninger.
2. NTNUs administrasjon er dimensjonert betydelig lavere enn gjennomsnittet i sektoren.
3. NTNU har et etterslep i utviklingen av organisasjon, systemer og bygningsmasse.

Disse tre utfordringene har bygget seg opp over tid og kan neppe håndteres uten betydelige strategiske prioriteringer. Det er nå tegn til at NTNU i 2023 har påbegynt en reversering av utfordring 1, hvilket kan gi bedre balanse i forholdet mellom bevilgninger og ansatte.

Det er også viktig å anerkjenne **flercampus-dimensjonen**. De ulike studiebyene kan ha ulikt økonomisk utfordringsbilde. For fakultetene kan det gi økte kostnader. Det er derfor viktig at en finansieringsmodell ivaretar egenarten og særpreget til NTNUs studiebyer, slik at enhver NTNU-student opplever utdanningskvalitet, og samtidig slik at forskningsaktiviteten ikke fortreges.

Høyere ansatt- og studentvekst enn veksten i bevilgninger

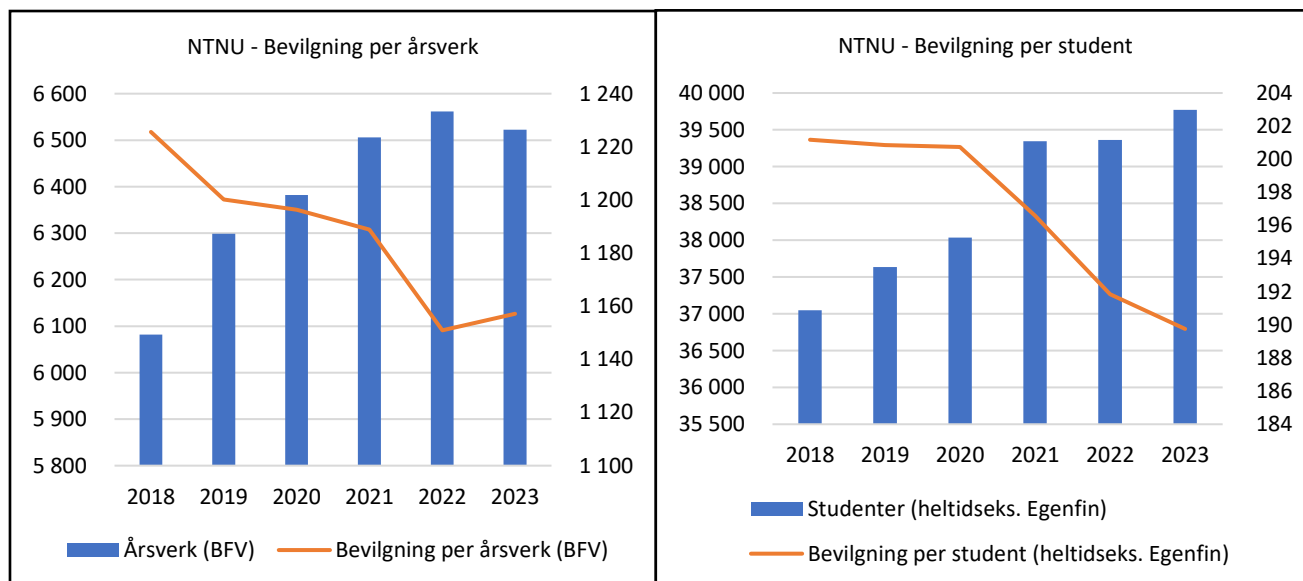
Over tid har NTNUs **ansatt- og studentvekst** vært høyere enn veksten i bevilgninger. En ansatt- og studentvekst som ikke samsvarer med bevilgningsutviklingen kan få uheldige konsekvenser for kjernevirksomheten, enten ved at utdanningskvaliteten reduseres eller ved at forskningsaktiviteten fortreges, med mindre det har vært «slakk» i organisasjonens ressursutnyttelse.

Utvalget mener det er usannsynlig at den høye veksten i antallet studenter og ansatte skyldes at det har vært «slakk» i organisasjonen sin ressursutnyttelse. Mer sannsynlig er at dagens finansieringsmodell har hatt enkelte uhensiktsmessige mekanismer og konsekvenser. Figur 1 og 2 viser at bevilgningen per student og ansatt har gått ned (oransje linje). Dette vil si at ansatt- og studentveksten har vært betydelig høyere enn bevilgningsveksten. Innføringen av 5 %-taket for avsetninger kan ha forsterket denne utviklingen fordi det har medført press for opptrapping av

aktivitetsnivået for å unngå for høye avsetninger. Det kan i noen grad ha ført til at fakultetene har pådratt seg varige lønnskostnader for å håndtere økninger i avsetninger, som i sin natur bare kan brukes én gang.

Samtidig må man se bevilgningsøkonomien i sammenheng med eksternfinansiert aktivitet (BOA), og det samspillet som er mellom bevilgningsfinansiert og BOA-finansiert aktivitet. For BOA-prosjekter grupperes kostnadene som direkte og indirekte kostnader, hvorav de indirekte kostnadene består av både lokale (dvs. på instituttet som eier prosjektet) og sentralfinansierte støttetjenester (dvs. på fakultetsnivå eller i Fellesadministrasjonen), slik som bibliotek, IT, økonomi og HR-tjenester. Uavhengig av at de indirekte kostnadene også gjelder sentrale støttetjenester går samtlige inntekter som NTNU mottar for å dekke disse indirekte kostnadene til instituttnivået, noe som medfører at instituttnivået får et økt handlingsrom, da kostnadene påløper en annen plass i organisasjonen enn der hvor inntektene kommer.

Mange fakultet og institutt er helt avhengige av samspillet mellom bevilgningsfinansiert og eksternfinansiert aktivitet, samtidig som et sentralt premiss for utvalgets arbeid er «stabilitet og forutsigbarhet for kjernevirksomheten». Dette medfører at videre diskusjon rundt dekning av indirekte kostnader av bidragsfinansiert aktivitet både er viktig og kan bli krevende. Dette gir både forsterket behov for god økonomistyring i trangere tider, og det blir viktigere å vurdere om dagens håndtering av indirekte kostnader medfører uønskede incentiver.

Figur 1. Viser bevilgning per BFV-årsverk. Gitt i 1000 kroner, faste 2023-kroner. Kilde: DBH, Orientering om statsbudsjettet for universiteter og høyskular og internregnskapet.

Figur 2. Viser bevilgning per student. Her inkluderes kun egenfinansiert heltidsekvalente studenter. Gitt i 1000 kroner, faste 2023-kroner. Kilde: DBH, Orientering om statsbudsjettet for universiteter og høyskular og internregnskapet.

NTNUs administrasjon er dimensjonert betydelig lavere enn gjennomsnittet i sektoren.

Uønsket press på kvalitet i kjernevirksomheten underbygges av at NTNU også har en relativt **lavt dimensjonert administrasjon**. Hvis man bruker gjennomsnittet for U10 (alle de 10 universitetene i Norge) som sammenligningsgrunnlag, har NTNU 22 % færre administrative ansatte, gitt antall vitenskapelige stillinger. Dette innebærer at hvis NTNU skulle hatt like mange administrative stillinger som gjennomsnittet til universitetene i sektoren burde NTNU ha hatt 362 flere administrative årsverk enn i dag. NTNU er neppe 22 % mer effektive enn U10. Det er derfor sannsynlig at vitenskapelig personell ved NTNU utfører mer administrasjon og har svakere

administrativ støtte enn det som er tilfelle ved andre universitet i sektoren. Formodningen er at dette har konsekvenser for vilkårene NTNUs vitenskapelige ansatte har for å fokusere på kvalitet i kjerneoppgavene. Samtidig finnes det ikke en objektivt riktig norm for forholdet mellom antallet ansatte i administrative versus vitenskapelige stillinger. Målet må være å ha en administrativ støtte som gir samlet best mulig betingelser for kvalitet i kjerneoppgavene utdanning, forskning, formidling og innovasjon. Balansen mellom administrative ansatte og vitenskapelig ansatte er derfor også avhengig av hvilke støttesystemer som er tilgjengelig, og brukervennligheten av disse, se neste avsnitt.

Etterslep i utviklingen av organisasjon, systemer og bygningsmasse

Slik den økonomiske situasjonen er i dag, er en større oppbemanning av administrasjon neppe aktuelt. Dette legger et enda større press på at NTNU må ha støttesystemer, administrative arbeidsprosesser og -rutiner som fungerer effektivt, slik at det blir mulig for NTNUs administrasjon på alle nivå å jobbe mer effektivt, og på denne måten redusere omfanget av administrative oppgaver som vitenskapelig personell i dag må utføre selv.

NTNU utvikler kontinuerlig nye digitale tjenester, både grunnet nødvendige «end-of-life» systemskifter, men også nye digitale tjenester som vi selv har prioritert å utvikle (for eksempel Bookitlab og digital eksamen). Ved overføringen av nye digitale tjenester fra utvikling til drift og forvaltning oppstår det gjerne nye **FDVu-kostnader⁶ som mangler finansiering**. Bakgrunnen for dette er at en utvikling og innføring av en ny digital tjeneste (som gjerne også erstatter mer manuelle arbeidsprosesser) normalt vil medføre FDVu-kostnader ved den enheten som skal forvalte tjenesten, mens effektiviseringsgevinsten kan oppstå andre steder i organisasjonen. Slik digitalisering innebærer gjerne endringer og forskyvninger i kostnadssammensetningen for tjenesten.

I dag setter vi i gang interne prosjekter uten at størrelsen på påfølgende FDVu-kostnader er vurdert, og heller ikke hvordan disse kostnadene skal finansieres. Dette gir lite forutsigbarhet, både for enhetene som må bidra inn i et spleiselag for å finansiere disse kostnadene, men også for enheten som skal forvalte tjenesten. Samtidig kan vi komme i en situasjon hvor det settes i gang flere utviklingsprosjekter enn hva organisasjonen makter å finansiere med hensyn til følgekostnader. Finansieringsutvalget anbefaler derfor at samtlige utviklingsprosjekter må avklare finansiering av FDVu-kostnader før prosjektet igangsettes.

Systematisk arbeid med gevinstrealisering og gevinstuttak er nødvendig for at organisasjonen skal kunne finansiere økte FDVu-kostnader, og på denne måten ha mulighet til å fortsette å utvikle nye digitale tjenester for å effektivisere arbeidsprosesser og på denne måten «bøte på» den lave dimensjonerte administrasjonen ved NTNU. Samtidig noterer utvalget seg at det i noen tilfeller utvikles digitale løsninger som i praksis øker arbeidsmengde og dermed kostnader på flere administrative nivåer. Analyse av de økonomiske sammenhengene knyttet til digitale løsninger er derfor viktig når en ser fremover.

NTNU opererer i dag med en **internhusleie** som ikke dekker verdibevarende vedlikehold (O-sak 25/23) og som ikke hensyntar at NTNU har lokaler «på marginen» med vesentlig høyere kostnader enn husleien. Vedlikeholdsplanen i O-sak 25/23 beskrev et vedlikeholdsetterslep på ca. 700 millioner kroner. Dette vedlikeholdsetterslepet er økende, da dagens internhusleiesats er

⁶ FDVu = Forvaltning, drift, vedlikehold og videreutvikling (liten u). Større IT-utviklingsprosjekter gjennomføres gjerne som aktiverbare investeringer med særskilt finansiering.

for lav for å kunne dekke NTNUs vedlikeholdsbehov. I tillegg vil en lav internhusleiesats bidra til en høyere samlet etterspørsel etter arealer enn økonomisk fornuftig fordi behovshaver eksponeres for lavere leieutgifter enn det de reelle kostnadene tilsier. I tillegg vil en for høy arealletterspørsel medføre at vedlikeholdsetterslepet øker. NTNU vil som følge av dette opparbeide og operere et samlet større areal enn det som er optimalt og økonomisk rasjonelt. Utvalget henviser til Masterplanen for bygg- og eiendom som et viktig arbeid for å kunne prioritere vedlikeholdsarbeidet fremover, sammen med eksisterende vedlikeholdsplan.

Utover dette vil NTNU få kostnader på **nødvendige felles investeringer** som per i dag mangler finansiering. Eksempler på dette er rekkefølgekravene i campus-prosjektet og masterplan for eiendomsutvikling, samt nødvendige investeringer i digital infrastruktur. Det er da viktig å se disse investeringene i sammenheng, slik at de riktige tiltakene for NTNUs behov prioriteres.

De problemstillingene som er beskrevet foran vil ikke nødvendigvis løses av en ny rammefordelingsmodell alene. Det er derfor viktig at andre økonomiske virkemidler virker sammen med finansieringsmodellen i en totalitet for å håndtere NTNUs økonomiske utfordringsbilde. Hvordan dette skal ivaretas i en totalfinansieringsmodell (TFM) må utredes ytterligere, og vil komme i fase to av Finansieringsutvalgets arbeid.

Beskrivelse av ny nasjonal finansieringsmodell

Nedenfor beskrives den nye nasjonale finansieringsmodell fra KD, før de foreslåtte endringene i NTNUs rammefordelingsmodell presenteres.

En viktig begrunnelse fra KD for å endre den nasjonale finansieringsmodellen har vært forenkling og regjeringens tillitsreform. Den nasjonale finansieringsmodellen forenkles for å sikre at finansieringsmodellen ikke tolkes som et konkurrerende målstyringsystem som overstyrer ordinære politiske prioriteringer og utviklingsavtalene. I den nasjonale finansieringsmodellen er antallet resultatindikatorer redusert fra åtte til tre. I tillegg er antall finansieringskategorier redusert fra seks til tre. Den tradisjonelle delingen i henholdsvis basisbevilgning og resultatbevilgning forsvinner, og det vil kun være politiske prioriteringer og aktivitetsendringer mellom år som får bevilgningskonsekvenser. Notatet vil videre gjennomgå den nye nasjonale finansieringsmodellen.

Indikatorer

Indikatorerne i ny nasjonal finansieringsmodell er studiepoengproduksjon, fullføring av studieprogram og fullførte doktorgrader. Dette innebærer at dagens indikatorer for kandidatproduksjon, utveksling, publikasjonspoeng, EU-aktivitet, Forskningsrådsaktivitet og annen BOA-aktivitet utgår. Uttellingen for de gjenværende indikatorerne er, på samme måte som i dag, basert på oppnådde resultater to år tidligere, det vil si at det vil være en forsinkelse på to år før en aktivitetsendring får en bevilgningskonsekvens.

I tabell 1 vises en oversikt over dagens indikatorer og sats, sammenlignet med indikatorerne i KDs nye finansieringsmodell.

Tabell 1. Viser indikatorene med sats i dagens modell og indikatorene i KDs nye finansieringsmodell. Satsene er i 2024-kroner.

Dagens modell	KD-sats	RFM-sats	Ny modell	KD-sats
Studiepoengproduksjon	159 250 – 40 750 kr	127 480 – 32 600 kr 80 % insentivstyrke	Studiepoengproduksjon	190 900 – 54 550 kr
Kandidatproduksjon	Enkel: 30 800 – 121 100 kr Dobbel: 61 600 – 242 200 kr	Enkel: 10 780 – 42 385 kr Dobbel: 21 560 – 42 385 kr 35 % insentivstyrke	Fullføring av studieprogram (ny)	50 000 kr
Utveksling	12 400 – 18 600 kr	8 680 – 13 020 kr 70 % insentivstyrke		
Fullførte doktorgrader	465 550	465 550 kr 100 % insentivstyrke	Fullførte doktorgrader	465 550
Publiseringspoeng	0.04 kr	0.04 kr 100 % insentivstyrke		
EU-aktivitet	0.65 kr	0.65 kr 100 % insentivstyrke		
NFR-aktivitet	0.09 kr	0.09 kr 100 % insentivstyrke		
Annen BOA-aktivitet	0.07 kr	0.07 kr 100 % insentivstyrke		

En av indikatorene som fortsatt inkluderes i den nasjonale finansieringsmodellen er **studiepoengproduksjon**. KD har økt satsen sammenlignet med dagens modell⁷, og indikatoren er fortsatt i åpen ramme⁸. Det er *kun* aktivitetsendringer som får uttelling med ny sats. Da satsene økes innebærer det at incentiveeffektene av *endringer* i studiepoengproduksjon på marginen forsterkes sammenlignet med dagens modell. Dette innebærer følgende:

- En *høy* sats gir en *stor* bevilgningsøkning ved en *økning* i aktivitet, og en *stor* bevilgningsnedgang ved en *reduksjon* i aktivitet.
- En *lav* sats gir en *liten* bevilgningsøkning ved en *økning* i aktivitet, og en *liten* bevilgningsnedgang ved en *reduksjon* i aktivitet.

Antall finansieringskategorier har i tillegg blitt redusert fra seks til tre kategorier. Det skilles ikke lengre mellom bachelor- eller masternivå, kun mellom fagområder. Særsilt kostnadskrevende utdanninger som medisin, odontologi og veterinærmedisin er samlet i kategori 3. Realfag, teknologi, helse-, sosial- og idrettsfag, lærerutdanning og utøvende kunst- og mediefag er i kategori 2. Mens humaniora, samfunnsfag og økonomisk-administrative fag er kategori 1. Vedlegg 1 viser fordelingen av fagområder på finansieringskategorier og satser i ny modell sammenlignet med dagens modell.

⁷ Dette gjelder ikke studieprogram som går fra finansieringskategori A og B til finansieringskategori 2. Dette gjelder Kunstakademiet, utøvende kunst- og musikkutdanninger, arkitektur, psykologi og farmasi. Studieprogram som går fra finansieringskategori C til 2 vil være relativt uendret.

⁸ Åpen ramme innebærer at dersom sektorens samlede produksjon økes, så økes også det samlede bevilgningsnivået. Lukket ramme innebærer at selv om sektorens samlede produksjon øker/minker, så forblir den samlede bevilgningen til sektoren den samme, men satsene for aktuelle indikatorer minker/øker. Dette innebærer med andre ord en nullsum-konkurranse mellom institusjonene, mens åpen ramme ikke innebærer konkurranse mellom institusjonene.

Indikatoren **fullførte doktorgrader** videreføres også i ny finansieringsmodell. Indikatoren videreføres uten endringer og med samme sats som i dagens modell. Gjeldende sats er 465 550 kroner. Indikatoren er fortsatt i åpen ramme.

Fullføring av studieprogram er derimot en ny indikator, og skal gi incentiv for å få studentene til å fullføre sin grad på normert tid. Indikatoren gir uttelling ved å måle institusjonens fullføringsgrad sammenlignet med sektorens gjennomsnitt og egen institusjons fullføringsgrad året forut. Forbedring i egen fullføringsgrad vektet 5 ganger mer. I tillegg kontrolleres det ut ifra institusjonens størrelse. Indikatoren er i åpen ramme og har en sats på 50 000 kroner. I og med at indikatoren måler *endring* i fullføringsgrad er det begrenset hvor stor bevilgningskonsekvens indikatoren vil ha på NTNU-nivå. Hvis indikatoren hadde blitt innført fra og med 2024 hadde denne indikatoren medført en bevilgningsøkning på ca. 6.9 millioner til NTNU. Indikatoren beregnes på følgende måte:

$$[(Fullføringsgrad_{NTNU, \text{ÅR}} - Fullføringsgrad_{sektoren, \text{ÅR}}) + 5(Fullføringsgrad_{NTNU, \text{ÅR}} - Fullføringsgrad_{NTNU, \text{ÅR}-1})] \times kullstørrelse \times \frac{1}{6}$$

Begrunnelsen fra KD for å endre innretningen til kandidatproduksjonsindikatoren til å bli en fullføringsindikator, var å fjerne disincentivet til etter- og videreutdanning. Da fullføringsindikatoren tar utgangspunkt i fullføringsandelen på gradsutdanninger, vil det påvirke institusjonenes fullføringsgrad positivt hvis det etableres etter- og videreutdanninger: Ved å etablere nye videreutdanningstilbud, vil studenter som kun er interessert i en videreutdanning heller ta en videreutdanning enn å påbegynne en gradsutdanning uten en plan om å fullføre. På denne måten vil fullføringsandelen for gradsutdanninger øke.

Resterende av dagens indikatorer, **kandidatproduksjon, utveksling, publiseringspoeng, EU-aktivitet, Forskningsrådsaktivitet og annen BOA-aktivitet**, utgår fra den nasjonale finansieringsmodellen. Dagens bevilgning knyttet til disse indikatorene går inn i den totale rammebevilgningen, slik at dagens bevilgning fortsatt vil være en del av rammebevilgningen til NTNU. Konsekvensen av at disse indikatorene utgår, er at fremtidige produksjonsendringer for disse indikatorene ikke medfører en bevilgningskonsekvens.

Nye studieplasser

KD fremhever at det er institusjonens eget ansvar å dimensjonere enkeltutdanningene. Ved bevilgningsendring som følge av at utdanningskapasiteten enten *økes, omfordeles* eller *reduseres* benytter KD en standardsats på 100 100 kroner per studieplass. Unntaket er de særskilt kostbare utdanningene i medisin, odontologi og veterinærmedisin. Disse har en sats på 291 400 kroner per studieplass.

For de utdanningene som allerede er i opptrappings- eller nedtrappingsløp vil dagens satser fortsatt benyttes.

Innføring av ny nasjonal finansieringsmodell

Innføringen av ny nasjonal finansieringsmodell skjer fra budsjettåret 2025. Ved innførings-tidspunktet kommer KD til å ta utgangspunkt i bevilgningen for 2024 og beregne aktivitetsendringer for de nye indikatorene med ny sats. Det er med andre ord kun aktivitets**endringer** fra 2022 til 2023 som beregnes med ny sats, og som vil medføre en bevilgningskonsekvens i 2025.

Siden KD ikke lengre fordeler bevilgningen i en basis- og resultatkomponent, beregnes rammebevilgningen på følgende måte, hvor Δ representerer endring:

$$\text{Rammebevilgning}_{NTNU, \text{År}} = \text{Rammebevilgning}_{NTNU, \text{År} - 1} + \Delta \text{Aktivitet} \times \text{sats} + \Delta \text{andre endringer}$$

Andre endringer kan være politiske føringer som budsjettinntrekk eller endring på utdanningskapasitet. For statsbudsjettet for 2024 har NTNU en realnedgang i rammebevilgningen på ca. 56 millioner. Dette skyldes i hovedsak andre endringer enn aktivitetsendringer. Ulike politiske føringer gir NTNU en realnedgang på ca. 90 millioner kroner, samtidig som NTNU har en realoppgang grunnet aktivitetsendringer på ca. 34 millioner kroner⁹.

Overordnede konsekvenser ved ny nasjonal finansieringsmodell

Reduksjonen i antall indikatorer representerer en forenkling av dagens finansieringsmodell. Det blir færre indikatorer som kan påvirke rammefordelingen, selve finansieringsmodellen vil være mindre normerende og ha mindre betydning som styringsvirkemiddel i sektoren. Samtidig legger KD til grunn at sektoren skal være like resultatutsatt som før, og det er begrunnelsen for at incentivene for avlagte studiepoeng har økt betydelig. Utviklingen og fordelingen av rammebevilgningen vil i større grad være et resultat av direkte politiske (om)prioriteringer. Samtidig reduseres stabiliteten og forutsigbarheten i finansieringen av at det er innført en egen variabel inndekning for satsinger/omprioriteringer i høyere utdanning og forskning, som for 2024 beløper seg på 437 millioner kroner av en samlet bevilgning på 45 399 millioner, det vil si ca. 1 %.

Satsøkningene for studiepoengproduksjon vil gjøre at effektene av aktivitetsendringer på utdanningsområder blir sterkere enn i dagens modell. Endringen innebærer antagelig større reduksjon (sammenlignet med dagens satser for studiepoengproduksjon) i de samlede bevilgningene til sektoren i takt med **nedgangen i ungdomskullene**. Modellen vil over tid medføre en **bevilgningsforskyvning** mellom institusjoner basert på endringer i utdanningsporteføljen til fordel for institusjoner som har gode søkertall, lite frafall og god gjennomstrømming. Heller enn å konkurrere om å vokse mest, vil utfordringen i en situasjon med lavere ungdomskull antagelig være å konsolidere virksomheten for å opprettholde bevilgningene.

NTNU har en stor og bred utdanningsportefølje, og effektene av økte satser og aktivitetsendringer i studiepoengproduksjon vil trolig i stor grad bli utlignet mellom fakultetene. Det samme vil sannsynligvis gjelde for de største fakultetene. På NTNU-nivå viser estimeringer at ny nasjonal finansieringsmodell ikke vil få noen stor bevilgningskonsekvens, sammenlignet med dagens modell. Dette begrunnes i at når enkelte fakultet planlegger en oppbygging er det andre fakulteter som planlegger en nedbygging. Totaliteten til fakultetenes planer estimeres dermed til å gi tilnærmet ingen effekt ved overgangen til ny nasjonal modell. I 2025 vil NTNUs rammebevilgning være ca. 2.4 millioner lavere i ny finansieringsmodell, sammenlignet med dagens modell. Dette fordi NTNU har en nedgang i studiepoengproduksjon fra 2022 til 2023, noe som slår sterkere ut i ny finansieringsmodell enn i dagens modell. Samtidig har NTNU også en nedgang i kandidatproduksjon og Forskningsrådsaktivitet, samt en oppgang i EU-aktivitet, noe som ikke gir utslag i ny modell. Totaliteten av dette gir en nedgang på 2.4 millioner kroner. Dette

⁹ Tallene kan danne grunnlag for en interessant diskusjon om forholdet mellom produktivitet, kvalitet og økonomisk handlingsrom. Er NTNUs økonomiske handlingsrom redusert med 90 eller 56 millioner kroner fra 2023 til 2024? Innebærer NTNUs økte resultatuttelling en bedring i produktiviteten? Svaret er ja dersom NTNU har økt resultatene som gir uttelling uten at kvaliteten er redusert. Vi har imidlertid ingen god metode for å måle kvaliteten i kjerneaktivitetene utdanning, forskning, innovasjon og formidling direkte. Likeledes kan økte resultater skyldes at NTNU har tatt i bruk ressurser som tidligere har vært underutnyttet, men det er neppe noen utbredt opplevelse ved NTNU at vi har «slakk» i organisasjonen. Tvert imot viser arbeidsmiljøundersøkelsen ARK at vi har vedvarende høyt arbeidspress.

forhindrer ikke at effektene på instituttnivå kan bli ganske store, spesielt for små institutt som er utdanningsintensive.

Utfasingen av forskningsindikatorerne i ny nasjonal finansieringsmodell innebærer at endring i **forskningsaktiviteten** ikke får bevilgningseffekt. Bevilgning vil kun variere avhengig av endring i utdanningsporteføljen og antallet fullførte doktorgrader, samt politiske føringer. Hvis den nasjonale finansieringsmodellen videreføres ved NTNU uten andre justeringer, vil aktivitetsøkning på utdanningsområdet være eneste muligheten som fakulteter og institutter har for å oppnå vekst i bevilgningene. Modellen kan dermed medføre en aktivitetsforskyvning fra forskning til utdanning, eller at aktivitetsveksten går på bekostning av kvaliteten i utdanningene. Videre vil en finansieringsmodell uten noen mekanismer for finansiering av forskningsaktivitet kunne medføre at små institutter og institutter med trang økonomi ikke kan ta på seg forskningsprosjekter som ikke er fullfinansierte.

Den norske UH-sektoren¹⁰ har over lengre tid hatt kontinuerlig og vedvarende realvekst i studenttall, antall ansatte og samlede inntekter. Dette har skapt en kultur med forventninger og forutsetninger om at utvikling, kvalitetsforbedringer og aktivitetsendringer skal være basert på inntektsvekst, og sektoren har lite tradisjon og erfaringer med å gjøre omprioriteringer og kostnadskutt for å skape handlingsrom til dette. Den nye modellen gjør at det blir en sterkere sammenheng mellom kostnadskutt og omprioriteringer på et område for å skape handlingsrom for vekst på andre, og institusjonene selv får et langt større ansvar for å gjennomføre slike omstillinger.

Ny rammefordelingsmodell (RFM) ved NTNU

For å forberede NTNU på ny nasjonal finansieringsmodell nedsatte rektor våren 2022 et internt finansieringsutvalg, med mandat til å evaluere dagens finansieringsmodell ved NTNU, samt å komme med anbefalinger om endringer.

I evalueringsrapporten som Finansieringsutvalget har utarbeidet var et av funnene at dagens prinsipper som **rammestyring**, **forutsigbarhet** og **transparent** bør videreføres i en framtidig rammefordelingsmodell. I tillegg var en av anbefalingene at **hovedelementene og incentivene i en ny nasjonal finansieringsmodell** bør gjenspeiles i NTNUs egen rammefordelingsmodell. Dette fikk bred tilslutning i høringen som ble gjennomført.

Finansieringsutvalget har utarbeidet fire ulike rammefordelingsmodeller som nå sendes på høring. Samtlige av modellene som skisseres legger prinsippene om **rammestyring**, **forutsigbarhet** og **transparens** til grunn, samtidig som de **viderefører den nasjonale modellen i relativt stor grad**. Rammefordelingsmodellen er styrets redskap for å fordele den årlige rammebevilgningen fra KD på en enkel og transparent måte som en del av den årlige budsjettprosessen. Mekanismene som bestemmer rammefordelingen blir dermed forutsigbare og påregnelige for enhetene, og gir muligheter for tydelig strategisk styring og langsiktig planlegging på ulike nivå i organisasjonen. Føringer fra styret/rektor og felles prioriteringer vil skje ved å bruke andre virkemidler som tildelingsbrev og rektors styringsdialog. Det skiller derfor skarpt mellom formålet til en rammefordelingsmodell og virksomhetsstyring og ledelse. **Rammestyringsprinsippet** styrkes dermed som følge av overgangen til ny rammefordelingsmodell.

¹⁰ EUA Public Funding Observatory 2020/21.

Finansieringsutvalget sender fire modeller ut på høring, hvor samtlige varianter avhenger om modellen skal inneholde en medfinansiering for EU-prosjekter («EU» og «Ikke_EU») og/eller om modellen skal inneholde et dempeledd på utdanningsindikatoren («demp» og «uten_demp»). Disse to områdene kombineres slik at vi står med fire modeller: «EU-uten_demp», «EU-demp», «Ikke_EU-uten_demp» og «Ikke_EU-demp». Det som skiller modellene, er dermed på to områder:

1. *Hvordan unngå økonomiske disincentiver for forskning?*
«EU» løser dette ved å innføre en målrettet støtteordning for medfinansiering av EU-prosjekter, mens ved «Ikke-EU» må fakultetene selv ta ansvar for dette.
2. *Bør rammefordelingsmodellen dempe og utjevne effektene av aktivitetsendringer internt mellom budsjettene? Hvor solidarisk skal rammefordelingsmodellen være?*
«Uten_demp» viderefører KDs studiepoengproduksjonssats, mens «demp» har en redusert incentivstyrke (dempeledd) som gjør at utdanningsporteføljen ikke blir like resultatutsatt i rammefordelingsmodellen som i den nasjonale finansieringsmodellen.

Dette oppsummeres i tabell 2 under, og beskrives ytterligere i tabell 3. Et flertall i Finansieringsutvalget anbefaler foreløpig modellen «EU_demp», men samtlige modeller er aktuelle og sendes derfor ut på høring.

Ingen av de skisserte rammefordelingsmodellene inneholder mekanismer for **tverrfaglighet**. Flere i organisasjonen har gitt tilbakemelding på at dagens modell motvirker tverrfaglighet, særlig innen utdanning. KD påpeker i sin redegjørelse for ny modell at den gamle i for stor grad har virket normerende. Litt forenklet sagt har dette i praksis handlet om at dagen finansieringsmodell har blitt tolket og praktisert som «stykk-pris-finansiering». Finansieringsutvalget vurderer det slik at tverrfaglighet bør komme som et resultat av faglige behov, som realiseres ved ledelse og styring, og at det da ikke er behov for at rammefordelingsmodellen i seg selv har egne mekanismer for dette. Finansieringsutvalget mener derfor at det ikke er behov for egne mekanismer for tverrfaglighet i den nye modellen. Årsaken til dette er at rammestyringsprinsippet og modellens funksjon som en fordelingsmekanisme (og ikke en incentivmodell) forsterkes kraftig i den nye modellen, og når det kun er to-tre indikatorer i modellen faller grunnlaget for «stykk-pris-praksis» bort. Det at størstedelen av bevilgningen vil bli presentert som en sekkepost som kalles «fjorårets rammebevilgning» vil også bidra til at rammestyringsprinsippet forsterkes.

Finansieringsutvalget anbefaler å ikke videreføre **fullføringsindikatoren**. En videreføring av fullføringsindikatoren i RFM vil verken være en forenkling av modellen eller være nødvendig for å fordele bevilgning på en hensiktsmessig måte. Studentenes fullføringsandel er noe som jobbes kontinuerlig med, og er også en av de felles styringsindikatorene ved NTNU. Hvis fullføringsindikatoren ikke videreføres i RFM vil disse midlene fordeles i lukningsmekanismen¹¹. Samtidig var en av anbefalingene fra evalueringsrapporten (2022) at RFM skulle gjenspeile hovedelementene i den nasjonale finansieringsmodellen, for å sikre at NTNU fikk god uttelling på incentivene i den nasjonale finansieringsmodellen over tid.

¹¹ Se delkapittel «Lukningsmekanismen» for nærmere forklaring.

Tabell 2. Viser en oversikt over de ulike momentene i de fire foreslåtte rammefordelingsmodellene.

	Medfinansiering EU-prosjekter «EU»	Videreføring av KD-modellen «Ikke_EU»
Uten dempeledd på utdanning «Uten_demp»	EU-uten_demp	Ikke_EU-uten_demp
Med dempeledd på utdanning «Demp»	EU-demp	Ikke_EU-demp

I alle modellene videreføres dagens praksis med RSO (ramme strategi og omstilling) og RRS (ramme rekrutteringsstillinger). RRS kan få en tilleggsfunksjon for medfinansiering av opplæringsdel i doktorgradsutdanning finansiert av EU¹².

Hvordan unngå økonomiske disincentiver for forskning?

Utfordringen ved en videreføring av den nasjonale finansieringsmodellen er at den medfører en bevilgningsforskyvning i favør fakultet med utdanningsaktivitet i vekst, mens fakultet som har en forskningsaktivitet i vekst ikke vil oppleve en tilsvarende bevilgningsvekst. Tilsvarende vil kunne gjelde for instituttene i fakultetene sine viderefordelingsmodeller (VFM). Dette kan medføre at institutter opplever at de må prioritere utdanningsaktivitet framfor forskningsaktivitet for å skape seg et handlingsrom, noe kan forsterkes av generell bevilgningsreduksjon. En trang instituttøkonomi kan derfor medføre at man «løper» etter studiepoengproduksjon for å øke bevilgningen. Det er derfor viktig at modellen ikke skaper disincentiver for aktiviteter som er særskilt prioritert, slik som EU-prosjekter.

Å sikre at finansieringssystemet **ikke skaper disincentiver** for EU-prosjekter er viktig, da disse prosjektene er viktig for internasjonalt samarbeid, faglig fornyelse, kvalitet og relevans. NTNUs internasjonale utviklingsplan 2022 – 2025 slår fast at NTNU skal øke deltagelsen i Horisont Europa i tråd med Norges ambisjoner og legger vekt på betydningen EU-programmer har for vår faglige utvikling og utvikling av internasjonale partnerskap.

EU-prosjekter har imidlertid dårligere finansiering enn bidragsprosjekter finansiert av Norges Forskningsråd. Det kan derfor være behov for medfinansiering for å unngå at en trang instituttøkonomi medfører at instituttet må unnlate å søke EU. I nåværende finansieringsmodell fra KD er EU-forskning sterkt incentivert, ved at vi for 2024 mottar 0.65 kroner fra KD for hver krone vi selv henter fra EU. Ved overgangen til ny finansieringsmodell beholdes denne finansieringen ved at den legges inn i rammebevilgningen. Derimot vil det ikke lenger være noen økonomiske incentiver for å øke EU-aktiviteten i KDs finansieringsmodell.

Det finnes også andre finansiører som krever høy egenfinansiering, for eksempel Kreftforeningen. Slike midler er ofte øremerket til spesifikke formål og det innebærer at muligheten ikke er like stor for alle fagmiljø. Det anbefales derfor at det kun er EU-prosjekt som inkluderes i en ordning med medfinansiering.

I de foreslåtte rammefordelingsmodellene møter «EU» behovet for å motvirke disincentiver for EU-forskning med å innføre en målrettet støtteordning for medfinansiering av EU-prosjekter. Her er hovedformålet å sikre en **kostnadsdekning og motvirke økonomisk disincentiv**; ikke å gi

¹² EU finansierer ikke opplæringsdel av doktorgradsutdanning. Dermed påføres instituttene behov for å finansiere en egeninnsats i tillegg til det egenfinansieringsbehovet som kommer gjennom manglende fullfinansiering av EU-prosjekter.

incentiv. Modellen «ikke_EU» legger ansvaret for å tilrettelegge for EU-prosjekter på fakultetsnivået. I «ikke_EU» er det opp til det enkelte fakultet å utvikle virkemidler som mest treffsikkert kan stimulere til EU-forskning. Det er også blitt vurdert en modell med en EU-indikator i åpen ramme, men finansieringsutvalget har valgt å ikke gå videre med denne modellen.

Modellen «EU» har et omfordelende element i seg. Ved å inkludere et forskningselement¹³ i NTNUs rammefordelingsmodell dempes bevilgningsforskyvningen i favør utdanning. Mens i modellen «ikke_EU» er det kun fakultet som har endringer i utdanningsaktiviteten som får endret bevilgning. Endringer i forskningsporteføljen gir altså ikke en omfordelende effekt mellom fakulteter i «ikke_EU», og det er i denne modellen kun fakultet med endringer i utdanningsporteføljen og doktorgrader som får en bevilgningsendring.

Medfinansieringen i «EU» er innrettet på en slik måte at den går direkte til vertsinstituttet for EU-prosjektene og er derfor et målrettet virkemiddel for å sikre egenfinansieringen i disse prosjektene. «Ikke_EU» lar derimot fakultetene selv innrette virkemidlene for å stimulere til forskning, best mulig ut fra forutsetningene ved det enkelte fakultet.

Hvor solidarisk skal rammefordelingsmodellen være?

Studiepoengproduksjonssatsene er i hovedsak¹⁴ høyere i ny nasjonal modell enn i dagens KD-modell, samtidig har satsene effekt kun ved endringer i produksjonsvolumet. Dette innebærer at utdanningsporteføljen er mer resultatutsatt på marginen. En økt sats gir dermed større bevilgningsutslag når det skjer endringer i studiepoengproduksjonen – i begge retninger. Større svingninger i aktivitetsnivå på fakultets- og instituttnivå medfører, i en modell med full incentivstyrke, at enhetene får større bevilgningsvingninger og må håndtere effektene av dette på egen hånd.

Eksisterende RFM har dempeledd som innebærer incentivstyrke på 80 % sammenlignet med KDs nåværende modell. Ved å inkludere et dempeledd på studiepoengproduksjon reduseres enkelt-fakulteters svingninger. Eventuelle svingninger i aktiviteten utjevnes da på «felleskapets» regning, ved at differansen fordeles på alle fakultet. Dette innebærer at hvis ett fakultet har en nedgang i utdanningsaktivitet, «spleiser» alle fakultet på deler av bevilgningsreduksjonen. Mens hvis ett fakultet har en oppgang i utdanningsaktiviteten, får alle fakultet en andel av bevilgningsøkningen. Enkeltinstitutt og fakultet blir dermed mindre resultatutsatt og bevilgningen blir **mer stabil**, da det er ofte større variasjoner på fakultetsnivå enn på NTNU-nivå. En modell med et dempeledd er dermed en **mer solidarisk** rammefordelingsmodell. På en annen side vil bevilgningen være avhengig av andre enheters utdanningsaktivitet, og kan derfor oppleves mer uforutsigbar.

Modellen «ikke_demp» har ingen dempeledd (full incentivstyrke), mens «demp» innfører et dempeledd (reduert incentivstyrke til 65 %¹⁵). «Demp» gjør at utdanningsporteføljen blir mindre

¹³ Begrunnelsen for å kun foreslå medfinansiering for EU-forskning er todelt: For det første er EU-forskning svakere finansiert, som redegjort for i høringsnotatet; for det andre er incentivene for annen forskningsaktivitet ganske svakt dosert i eksisterende finansieringsmodell fra KD.

¹⁴ Unntaket er i hovedsak studieprogram som går fra finansieringskategori A og B til finansieringskategori 2. Dette gjelder Kunstakademiet, utøvende kunst- og musikkutdanninger, arkitektur, psykologi og farmasi. Studieprogram som går fra finansieringskategori C til 2 får relativt uendret sats.

¹⁵ Dagens RFM har en redusert incentivstyrke på 80 %. I «demp» i ny modell er den reduserte incentivstyrken satt til 65 %, noe som omtrentlig tilsvarer dagens RFM-satser, da ny KD-modell har høyere satser enn i dagens modell.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

resultatutsatt på det enkelte fakultet sammenlignet med «Ikke_demp». Vedlegg 1 viser studiepoengproduksjonsraten ved full incentivstyrke og ved dempeledd.

Tabell 3. Beskriver de fire foreslåtte rammefordelingsmodellene.

«EU-uten_demp» Medfinansiering av EU-prosjekter uten dempeeffekt	«Ikke_EU-uten_demp» Videreføring av KD-modellen uten dempeeffekt
<p>Studiepoengproduksjonsindikator i åpen ramme. Bevilgning fordeles til emnets eier. Satsen videreføres på samme nivå som i KD-modellen. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p> <p>Fullførte doktorgrader i åpen ramme. Fullførte doktorgrader fordeles basert på hovedveilederens (70 %) og biveilederens (30 %) organisasjonstilknytning. Satsen videreføres lik satsen i KD-modellen. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p> <p>Medfinansiering av EU-prosjekter. Medfinansieringen går direkte til vertsinstittuttet til det enkelte EU-prosjekt og beregnes ved hver årsavslutning. Satsen settes til 20 %¹⁶ av enhetens totale regnskapsførte EU-aktivitet, da dette tilsvarer differansen mellom de gjennomsnittlige indirekte kostnadene i TDI-modellen og EUs beregning av indirekte kostnader. Medfinansieringen finansieres av et spleiselag fra alle fakultet og museet, andelsvis enhetens rammebevilgning.</p>	<p>Studiepoengproduksjonsindikator i åpen ramme. Bevilgning fordeles til emnets eier. Satsen videreføres på samme nivå som i KD-modellen. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p> <p>Fullførte doktorgrader i åpen ramme. Fullførte doktorgrader fordeles basert på hovedveilederens (70 %) og biveilederens (30 %) organisasjonstilknytning. Satsen videreføres lik satsen i KD-modellen. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p>
«EU-demp» Medfinansiering av EU-prosjekter med dempeeffekt	«Ikke_EU-demp» Videreføring av KD-modellen med dempeeffekt
<p>Studiepoengproduksjonsindikator i åpen ramme. Bevilgning fordeles til emnets eier. Satsen settes til 65 % av satsen i KD-modellen. Differansen på insentivstyrken fordeles til fakultetene andelsvis fjorårets rammebevilgning. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p> <p>Fullførte doktorgrader i åpen ramme. Fullførte doktorgrader fordeles basert på hovedveilederens (70 %) og biveilederens (30 %) organisasjonstilknytning. Satsen videreføres lik satsen i KD-modellen. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p> <p>Medfinansiering av EU-prosjekter. Medfinansieringen går direkte til vertsinstittuttet til det enkelte EU-prosjekt og beregnes ved hver årsavslutning. Satsen settes til 20 %¹⁷ av enhetens totale regnskapsførte EU-aktivitet, da dette tilsvarer differansen mellom de gjennomsnittlige indirekte kostnadene i TDI-modellen og EUs beregning av indirekte kostnader. Medfinansieringen finansieres av et spleiselag fra alle fakultet og museet, andelsvis enhetens rammebevilgning.</p>	<p>Studiepoengproduksjonsindikator i åpen ramme. Bevilgning fordeles til emnets eier. Satsen settes til 65 % av satsen i KD-modellen. Differansen på insentivstyrken fordeles til fakultetene andelsvis fjorårets rammebevilgning. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p> <p>Fullførte doktorgrader i åpen ramme. Fullførte doktorgrader fordeles basert på hovedveilederens (70 %) og biveilederens (30 %) organisasjonstilknytning. Satsen videreføres lik satsen i KD-modellen. Indikatoren har en forsinkelse på 2 år.</p>

¹⁶ TDI-satsen for indirekte kostnader varierer avhengig av lønnsnivå. Til beregningen er det benyttet en estimert sats på 45 %, men denne er fortsatt under kvalitetssikring. Estimeringen kan dermed endre seg når satsen er kvalitetssikret. Merk at satsen for dagens EU-indikator er 0.65 kr per krone, ved overgangen til ny finansieringsmodell beholdes denne ved at den legges inn i rammebevilgningen.

¹⁷ Se fotnote over.

Nye studieplasser finansiert over statsbudsjettet

Ny nasjonal finansieringsmodell har en standardsats per studieplass for å øke eller ta ned utdanningskapasitet. Standardsatsen i ny nasjonal finansieringsmodell er 100 100 kroner per studieplass. Unntaket er de særskilt kostbare utdanningene medisin, odontologi og veterinærmedisin. Disse utdanningene har en sats på 291 400 kroner per studieplass.

I dagens RFM fordeles 70 % av studieplass-satsen til det aktuelle fakultetet, mens 30 % holdes igjen sentralt. Disse 30 % legges til rektors handlingsrom. I et nedtrappingsløp reduseres da rektors handlingsrom tilsvarende. Hittil har disse midlene normalt blitt benyttet på felles investeringer som er nødvendige ved et økt studentantall. I ny RFM foreslås det at full studieplass-sats fordeles ut til det aktuelle fakultetet¹⁸.

Det skisseres to ulike modeller, **generell sats** og **differensierte satser**. Modellen med generelle satser viderefører den nasjonale modellens bruk av generelle satser på tvers av utdanninger, mens modellen med differensierte satser differensierer satsene på bakgrunn av utdanningenes fagområde.

Tabell 4. Forklarer to ulike modeller å fordele bevilgning ved nye studieplasser finansiert over statsbudsjettet.

Modell: Generelle satser	Modell: Differensierte satser
RFM viderefører KD-modellens praksis med en generell studieplass-sats. Unntaket er for de særskilt kostbare utdanningene medisin, odontologi og veterinærmedisin.	RFM differensierer studieplass-satsene avhengig av type utdanning. For å skille de ulike utdanningene benyttes finansieringskategoriene knyttet til studiepoengproduksjonsindikatoren.
Satsene benyttes både ved opptappings- og nedtrappingsløp.	Satsen per kategori er satt avhengig av forholdet mellom finansieringskategoriene for studiepoengproduksjon.
Generell sats: Fakultet: 100 100 kroner per studieplass	Satsene benyttes både ved opptappings- og nedtrappingsløp.
Særskilt kostbare utdanninger: Fakultet: 291 400 kroner per studieplass	Kategori 1 – Humaniora, samfunnsfag, økonomi og administrasjon Fakultet: 80 080 kroner per studieplass
	Kategori 2 – Realfag, teknologi, helse og sosial, lærer, utøvende kunst og mediefag Fakultet: 120 120 kroner per studieplass
	Kategori 3 – Medisin, odontologi, veterinær Fakultet: 291 400 kroner per studieplass

Samtidig vil alle avvik mellom KD-modellen og RFM måtte finansieres. For å illustrere dette med et eksempel vil modellen «differensierte satser» gi et avvik hvis NTNU får 10 studieplasser i psykologi. Over statsbudsjettet vil NTNU få en økt bevilgning på 100 100 kroner x 10 = ca. 1 million kroner. Psykologi vil tilhøre kategori 2, noe som gjør at ved modellen «differensierte satser» vil det fakultetet tildeles 120 120 kr x 10 = ca. 1.2 millioner kroner. Dette eksempelet gir

¹⁸ Dette må sees i sammenheng med ny TFM. Da denne enda ikke er spesifisert kan det derfor medføre at også dette må endres.

et avvik mellom nasjonal modell og RFM på ca. 200 000 kroner. Avviket mellom nasjonal modell og RFM vil finansieres av et **«spleiselag» mellom alle fakultet**, ved at lukningsmekanismen¹⁹ i modellen tas i bruk.

I modellen «differensierte satser» vil det alltid være et avvik, foruten i de tilfellene NTNU får tildelt medisinerplasser. I tilfellene hvor NTNU får tildelt studieplasser innen humaniora, samfunnsfag eller økonomiske-administrative fag vil det aktuelle fakultetet få tildelt mindre bevilgning enn det NTNU mottar fra KD, mens i de tilfellene hvor NTNU får tildelt studieplasser innen realfag, teknologi, helse- og sosialfag, lærer eller utøvende kunst og mediefag vil man tildele fakultetet mer bevilgning enn det NTNU mottar fra KD.

Omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet

I Utsynsmeldingen (2022 – 2023, side 7) signaliserer regjeringen at det blir mindre vekst i offentlige budsjetter og det er derfor nødvendig å prioritere det som er viktigst. Dette medfører at nye nasjonale føringer ikke nødvendigvis medfører økt bevilgning, og at institusjonene selv må omprioritere innenfor egen ramme for å realisere sentrale føringer og egne prioriteringer.

Regjeringen signaliserer også at institusjonene får et økt ansvar for å følge opp hvilke utdanninger som prioriteres innen spesifikke områder og hvilke utdanninger som må nedprioriteres, i lys av kvalitet og samfunnets behov (ibid., side 89). I statsbudsjettet for 2024 (prop. 1 S 2023 – 2024, side 295) tydeliggjør KD ytterligere at de vil følge opp dimensjoneringen av studietilbudet, og varslar at de kan gi pålegg om å øke kapasitet og flytte midler på tvers av institusjoner basert på faktiske opptakstall. Dette innebærer at dersom institusjonene ikke selv dimensjonerer i tråd med KDs forventninger, opptakstall og samfunnsbehov, kommer KD til å omfordele studieplasser på tvers av institusjoner.

Rammefordelingsmodellen til NTNU bør derfor ha en mekanisme som gjør det mulig å **omfordele studieplasser** for å sikre **god dimensjonering av studieporteføljen**²⁰. Endringer i resultatbevilgning skjer automatisk, da endring i resultatbevilgning baseres på studiepoengproduksjon per emne som registreres i FS. Det er derfor andre bevilgningsendringer enn endringer i resultatbevilgning som omtales her.

I en situasjon hvor man omfordeler studieplasser mellom fakultet må både avgivende og mottakende fakultet hensyntas. Det avgivende fakultet skal enten redusere eller nedlegge studietilbud, noe som kan medføre bemannings- og omstillingskonsekvenser. Mens det mottakende fakultet enten skal øke eller opprette studietilbud, og har da behov for finansierte studieplasser for å kunne ivareta utdanningskvaliteten. På en annen side må man sikre at det avgivende fagmiljøet ikke utmagres, som ikke nødvendigvis hadde fullfinansierte studieplasser i utgangspunktet, mens på en annen side må man hensynta behovet for å kunne øke utdanningskapasiteten og samtidig kunne tilby god kvalitet.

¹⁹ Se delkapittel «Lukningsmekanismen» for nærmere forklaring.

²⁰ Det vises videre til **Dimensjoneringsutvalgets** arbeid. Finansieringsutvalgets mandat er å anbefale hvilke finansielle konsekvenser en eventuell omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet skal medføre. Finansieringsutvalgets mandat gjelder altså finansielle konsekvenser *etter* at vedtaket om omfordeling av studieplasser er foretatt.

Beregninger viser at NTNU har om lag tre fjerdedeler fullfinansierte²¹ studieplasser, både grunnet generelle bevilgningskutt og høyt studentopptak. Det er betydelig forskjeller mellom fakultetene, hvor noen fakultet har en relativt høy andel av fullfinansierte studieplasser, mens andre fakultet har en lav andel fullfinansierte studieplasser. Ytterpunktene er NV-fakultetet med 96 % fullfinansierte studieplasser og ØK-fakultetet med under halvparten fullfinansierte studieplasser. Dette medfører at hvis man velger å omfordele bevilgning basert på satsene for nye studieplasser utmagrer man det avgivende fakultetet dersom det har lav andel fullfinansierte studieplasser.

Finansieringsutvalget tilrår at det er et **skarpt skille** mellom bevilgningsendring for *mottakende* fakultet og bevilgningsendring for *avgivende* fakultet, slik at det ikke nødvendigvis er et 1:1 forhold mellom mottakende og avgivende fakultet.

For **mottakende fakultet** vil behovet for fullfinansierte studieplasser variere avhengig om det er opprettelse av et nytt studietilbud eller en økning av et eksisterende studietilbud. Ved et eksisterende studietilbud som økes er det ikke nødvendigvis behov for fullfinansierte studieplasser. Finansieringsutvalget foreslår derfor at det benyttes en nedjustert sats på 75 % av RFM-sats ved nye studieplasser finansiert over statsbudsjettet. Mens ved nye studietilbud som må opprettes foreslår Finansieringsutvalget at det benyttes tilsvarende sats som RFM-satsen ved tildeling av nye studieplasser finansiert over statsbudsjettet.

Dette innebærer at også her vil man ha to modeller, hvorav en av modellene benytter **generelle satser** og en modell benytter **differensierte satser** på bakgrunn av fagområde.

Tabell 5. Forklarer to ulike modeller å fordele bevilgning til mottakende fakultet ved omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet.

Modell: Generelle satser for mottakende fakultet	Modell: Differensierte satser for mottakende fakultet
<p>Ved omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet benytter samme praksis som den nasjonale modellen med generelle satser. Unntaket er særskilt kostbare utdanninger (medisin, odontologi og veterinær).</p> <p>Det skilles mellom oppretting av nye studietilbud (full RFM-sats) og utvidelse av eksisterende studietilbud (nedskalert RFM-sats).</p> <p>Alle fagområder, ekskl. særskilt kostbare utdanninger: Eksisterende studietilbud: $100\ 100\ \text{kr} \times 75\ \% = 75\ 075$ kroner per studieplass. Nytt studietilbud: 100 100 kroner per studieplass.</p> <p>Særlig kostbare utdanninger: Eksisterende studietilbud: $291\ 400\ \text{kr} \times 75\ \% = 218\ 550$ kroner per studieplass.</p>	<p>Ved omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet benyttes differensierte satser avhengig av utdanningenes fagområde. For å skille de ulike utdanningene benyttes finansieringskategoriene knyttet til studiepoengproduksjonsindikatoren. Satsen per kategori er satt avhengig av forholdet mellom finansieringskategoriene for studiepoengproduksjon.</p> <p>Det skilles mellom oppretting av nye studietilbud (full RFM-sats) og utvidelse av eksisterende studietilbud (nedskalert RFM-sats).</p> <p>Kategori 1 – Humaniora, samfunnsfag, økonomi og administrasjon Eksisterende studietilbud: $80\ 080\ \text{kr} \times 75\ \% = 60\ 060$ kroner per studieplass Nytt studietilbud: 80 080 kroner per studieplass</p>

²¹ Fullfinansierte studenter er beregnes ved å benytte studieplass-satsene i RFM. Da NTNU over tid har hatt flere bevilgningskutt har vi ingen fullfinansierte studieplasser. Det mest interessante ved disse funnene er at det er store fakultetsvise forskjeller.

Nytt studietilbud: 291 400 kroner per studieplass.	<p>Kategori 2 – Realfag, teknologi, helse og sosial, lærer, utøvende kunst og mediefag Eksisterende studietilbud: 120 120 kr x 75 % = 90 090 kroner per studieplass Nytt studietilbud: 120 120 kroner per studieplass</p> <p>Kategori 3 – Medisin, odontologi og veterinær Eksisterende studietilbud: 291 400 kr x 75 % = 218 550 kroner per studieplass Nytt studietilbud: 291 400 kroner per studieplass</p>
--	--

For **avgivende fakultet** er det flere kompliserende faktorer å hensynta. Det er ulik grad av fullfinansiering av studietilbud per fakultet, samt at det også er interne forskjeller på samme fakultet. Det er derfor utfordrende å finne en regel for å si noe om hvor mange studieplasser som må nedskaleres ved en gitt bevilgningsreduksjon.

På den ene siden kan man se for seg at omfordelte studieplasser finansieres som et spleiselag mellom alle fakultet, pro rata fakultetenes totale rammebevilgning. Fakultetene må i dette tilfellet nedskalere egen studieportefølje ut ifra bevilgningsnedgangen slik at kvaliteten til gjensvarende utdanningstilbud opprettholdes og at forskningsaktiviteten ikke forringes.

På den annen side kan man se for seg at omfordelte studieplasser finansieres av en nedskalering av identifiserte studier som scorer under grenseverdiene til dimensjoneringsutvalget, og dermed står i fare for å avgi studieplasser.

Tabell 6. Forklarer to ulike modeller å fordele inntrekk til avgivende fakultet ved omfordeling av studieplasser på tvers av fakultet.

Modell: Pro rata alle fakultet for avgivende fakultet	Modell: Fordeling gitt identifiserte studier for avgivende fakultet
<p>Omfordelte studieplasser til mottakende fakultet finansieres som et spleiselag mellom alle fakultet, pro rata fakultetenes totale rammebevilgning.</p> <p>Fakultetene må nedskalere egen studieportefølje ut ifra bevilgningsnedgangen, slik at kvaliteten til gjensvarende utdanningstilbud opprettholdes og forskningsaktiviteten ikke forringes.</p>	<p>Omfordelte studieplasser til mottakende fakultet finansieres av nedskalering av identifiserte studier som scorer under grenseverdiene til dimensjoneringsutvalget, og vil stå i fare for å avgi studieplasser.</p> <p>Fakultetene må, som en konsekvens, nedskalere studieplassene tilknyttet disse identifiserte utdanningene.</p>

Finansieringsutvalget ser en justering av modellen med identifiserte studier som mest aktuell. Det må imidlertid finnes en mekanisme som kan benyttes hvis det er behov for å prioritere opp studier, uten at det enda er blitt identifisert studier som scorer under grenseverdiene til Dimensjoneringsutvalget. Samme gjelder hvis det er avvik mellom omfanget av identifiserte studier og behovet for omfordeling. I slike situasjoner ser Finansieringsutvalget for seg at pro rata-modellen vil tre i kraft.

Omstillingspott

Det er grunn til å forvente at samfunnets kompetansebehov i fremtiden er forskjellig fra dagens dimensjonering og fordeling av studieplasser mellom ulike fagområder. Ved å prioritere opp et

studieprogram er det nødvendig å prioritere ned ett annet, gitt de politiske signalene om prioritering innenfor egen ramme, og at utdanningskvaliteten opprettholdes og forskningsaktivitet ikke skal forringes. En nedskalering av antallet studieplasser ved et studietilbud kan medføre at NTNU har faste vitenskapelig ansatte som ikke har tilstrekkelig arbeidsoppgaver innenfor utdanningsaktiviteten. Dette kan medføre at fagmiljøer må **omstille** seg. Slike fagfelt er normalt knyttet opp mot andre, samtidig som det kan være kompetanser og ferdigheter knyttet til både undervisning og forskningsvirksomhet som kan være generiske, slik som pedagogiske og vitenskapelige metoder og praksis. De kan være viktige bidragsytere i andre studieprogram, men slik omstilling og kompetanseendring krever tid. Å sikre gode omstillingsprosesser for etablerte fagmiljø, både av hensyn til den enkelte ansatte og for institusjonen, krever treffsikre virkemidler og ressurser.

En situasjon hvor et fagmiljø mister hele eller deler av sin bevilgning grunnet omfordeling av studieplasser kan i ytterste konsekvens medføre oppsigelser av faste vitenskapelige ansatte. Hvis fagmiljøet mottar bevilgning fra en **omstillingspott**, kan den benyttes til omstilling av fagmiljøet. Hvis det avgivende fagmiljøet kun mister en liten andel av sin bevilgning, trenger ikke omstilling av fagmiljøet være nødvendig.

RSO (ramme strategi og omstilling) inneholder en **omstillingskomponent**. Det er derfor mulig å benytte en del av rammen til omstilling av fagmiljø i de tilfellene der det er hensiktsmessig. Omstillingsmidlene skal *ikke* være en varig bevilgning, men en **tidsbegrenset bevilgning** i en omstillingsperiode. Omstillingspotten skal **muliggjøre, men ikke motvirke omstilling**, da strategisk personalplan må sees i sammenheng med identifiserte studier som scorer under grenseverdiene satt av dimensjoneringsutvalget. Det er et *løpende ledelsesansvar* å se fremtidig bemanningsbehov i sammenheng med fremtidig behov. Omstillingspotten bør derfor ikke være for stor, samtidig bør det være klare kriterier som ansvarliggjører fakultet og institutt for løpende tilpasning. Det foreslås at omstillingsfinansiering bevilges etter en skjønnsmessig vurdering etter *gitte kriterier*.

Lukkingsmekanismen

NTNUs rammefordelingsmodell må alltid fordele det eksakte beløpet som NTNU mottar gjennom KDs finansieringsmodell. Et avvik mellom KD-modellen og RFM må derfor lukkes gjennom «lukkingsmekanismen». Alle avvik mellom KD-modellen og RFM vil medføre en lukkingsmekanisme, og kan være med både positivt og negativt fortegn.

En positiv lukkingsmekanisme medfører at NTNU har fordelt for lav rammebevilgning i RFM sammenlignet med hva NTNU har mottatt fra KD, mens en negativ lukkingsmekanisme medfører at NTNU har fordelt for høy rammebevilgning i RFM sammenlignet med hva NTNU har mottatt fra KD. Lukkingsmekanismen fordeles automatisk i RFM, andelsvis fakultetenes rammebevilgning i fjor. Bakgrunnen til at det kun er fakultetene som får tildelt lukkingsmekanismen er at store deler av lukkingsmekanismen omhandler årlige variasjoner av tildelte rekrutteringsstillinger og KDs fullføringsindikator, som er virkemidler rettet mot fakultetene.

Dagens praksis er at lukkingsmekanismen fordeles kun mellom fakultetene, mens Fellesadministrasjonen og museet holdes utenfor.

Ordliste

Begrep	Forklaring
Avsetninger	Universiteter og høyskoler er nettobudsjetterte virksomheter som kan overføre inntil 5 % av bevilgningen fra et budsjettår til det neste. Avsetninger er bevilgninger som ikke er oppbrukt ved årsavslutning, med andre ord «penger på bok».
Bevilgningsfinansiert aktivitet (BFV)	Aktivitet som finansieres av rammebevilgningen fra Kunnskapsdepartementet.
Eksternfinansiert aktivitet (BOA)	Aktivitet som finansieres av eksterne aktører, som BOA-prosjekter.
Rammebevilgning	Bevilgningen NTNU mottar fra Kunnskapsdepartementet.
Rammefordelingsmodell (RFM)	RFM fordeler all rammebevilgning fra Kunnskapsdepartementet.
Rammestyringsprinsippet	Alle fakultet og andre budsjettenheter har selv ansvar for å prioritere sine mål og faglige ambisjoner innenfor sine inntektsrammer, samtidig som man ivaretar god økonomistyring og effektiv drift.
Totalfinansieringsmodell (TFM)	TFM inkluderer både RFM, men også andre finansieringskilder og andre mekanismer knyttet til økonomistyringen. Summen av disse virkemidlene er TFM.

Vedlegg

1. Kategorier og satser for studiepoengproduksjon.
2. Utvikling i ansatte, studenter og inntekter.
3. Estimering av bevilgningsutvikling av ny RFM – overordnet.
4. Beregningsgrunnlag for estimering av bevilgningsutvikling av ny RFM og ved eventuell videreføring i VFM – detaljert.

Vedlegg 1: Kategorier og satser for studiepoengindikatoren

Dagens modell		Dagens KD-sats	Dagens RFM-sats	Ny modell		Ny KD-sats og uten dempeledd	Med dempeledd
Kategori A	Medisin, odontologi, veterinær. Kunstakademiet.	159 350	127 480	Kategori 3	Medisin, odontologi, veterinær.	190 900	124 085
Kategori B	Femårige masterprogram i arkitektur og industridesign Utøvende kunst- og musikkutdanning Psykologi og farmasi	122 200	97 760	Kategori 2	Realfag, teknologi, helse- og sosialfag, lærerutdanning og utøvende kunstutdanning	81 800	53 170
Kategori C	Masternivå for realfag, teknologi	81 500	65 200				
Kategori D	Masternivå for humaniora, samfunnsfag og økonomi Sivilingeniør Grunnskolelærer, PPU Ulike helseutdanninger	59 300	47 440				
Kategori E	Diverse sosial- og helseutdanninger Bachelornivå for realfag, teknologi	48 250	38 600				
Kategori F	Bachelornivå for humaniora, samfunnsfag og økonomi	40 750	32 600	Kategori 1	Humaniora, samfunnsfag og økonomi	54 550	35 458

Postadresse
7491 Trondheim

Org.nr. 974 767 880

E-post:
info@adm.ntnu.no
<http://www.ntnu.no/adm/info>

Besøksadresse
Hovedbygningen
Høgskoleringen 1
Gløshaugen

Telefon
+ 47 73 59 55 40

Telefaks
+ 47 73 59 54 37 Tlf: + 47